

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Янковий О.Г.

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)
на тему: «Планування прибутку підприємства»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету економіки та управління
підприємництвом

Статі Олена Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Пудичева Галина Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

АНОТАЦІЯ

Статі О.П., «Планування прибутку підприємства»,
(прізвище та ініціали студента) (назва кваліфікаційної роботи)
 кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка
 та стратегія розвитку підприємства»,
 Одеський національний економічний університет
 м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси планування прибутку на підприємстві ДП МТП «Южний».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти планування прибутку на підприємстві. Визначено сутність прибутку, його види і функції. Охарактеризовані процеси формування та використання прибутку на підприємстві. Визначено, що планування є одним з ключових елементів системи управління прибутком на підприємстві.

Проаналізовано процеси формування прибутку на прикладі підприємства ДП МТП «Южний». Охарактеризовано сучасний стан портової галузі України. Охарактеризована діяльність та проведено аналіз основних техніко-економічних показників ДП МТП «Южний». Проведено факторний аналіз прибутку підприємства ДП МТП «Южний».

Запропоновані основні шляхи підвищення прибутку ДП МТП «Южний». Для цього узагальнено систему планування прибутку ДП МТП «Южний». Запропоновані заходи щодо підвищення прибутку ДП МТП «Южний» та розраховано їх економічну ефективність.

Ключові слова: прибуток, фінансові результати, порт, факторний аналіз, планування.

ANNOTATION

Stati O.P., «Profit planning at an enterprise»,
(students surname and initials) (work title)
 thesis for Master degree in specialty «Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activity» under
 the program «Economics and development strategy of enterprise»,
 Odessa National Economic University
 Odessa, 2017

Thesis consists of three chapters. Object of study is profit planning processes at the State-Owned Enterprise “Merchant Sea Port “Yuzhny”.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of profit planning at the enterprise. The essence of profit, its types and functions are defined. The processes of profit formation and utilization at the enterprise are characterized. It is defined that planning is one of the key elements of profit management system at the enterprise.

The processes of profit formation applied for State-Owned Enterprise “Merchant Sea Port “Yuzhny” are analyzed. The characteristic of current state of Ukrainian port industry is given. The characteristic of enterprise is given and analysis of main technical and economic indicators of State-Owned Enterprise “Merchant Sea Port “Yuzhny” is conducted.

The main ways of profit increase of State-Owned Enterprise “Merchant Sea Port “Yuzhny” are proposed. For this purpose the profit planning system of State-Owned Enterprise “Merchant Sea Port “Yuzhny” is generalized. The measures for profit increase of State-Owned Enterprise “Merchant Sea Port “Yuzhny” are proposed and their economic effectiveness is calculated.

Keywords: profit, financial results, port, factor analysis, planning.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти планування прибутку на підприємстві.....	6
1.1. Сутність прибутку, його види та функції.....	6
1.2. Формування та використання прибутку підприємства.....	14
1.3. Планування як елемент системи управління прибутком на підприємстві.....	21
РОЗДІЛ 2. Аналіз формування прибутку ДП МТП «Южний».....	29
2.1. Характеристика портової галузі України.....	29
2.2. Характеристика діяльності та аналіз основних техніко-економічних показників ДП МТП «Южний».....	38
2.3. Факторний аналіз прибутку підприємства ДП МТП «Южний».....	46
РОЗДІЛ 3. Основні шляхи підвищення прибутку ДП МТП «Южний»....	53
3.1. Система планування прибутку ДП МТП «Южний».....	53
3.2. Заходи щодо підвищення прибутку ДП МТП «Южний».....	61
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	78

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Планування прибутку підприємства являє собою складний, багатосторонній процес. Воно ґрунтується на всебічному аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому, та, зокрема, на аналізі техніко-економічних показників за попередні періоди часу. Від того, наскільки вірно буде спланований прибуток підприємства, залежить повнота забезпечення подальшого функціонування грошовими ресурсами, в тому числі основна діяльність, а також соціальний розвиток підприємства та матеріальний добробут його працівників.

У сучасних умовах здійснення господарської діяльності підприємства самостійно розробляють план прибутку з урахуванням тенденцій розвитку підприємства у попередніх періодах, а також на основі аналізу відносин з постачальниками та споживачами.

Планування прибутку наразі стає невід'ємною частиною підвищення конкурентоспроможності підприємств не лише у поточній, але й в тривалій перспективі. Задачею керівництва підприємства є досягнення комплексу запланованих показників. План відображає оптимальні дії з досягнення цільового прибутку підприємства з урахуванням всіх можливостей та обмежень. У ході планування досягається узгодженість цілей, знижується ризик прийняття неправильних управлінських рішень.

При плануванні прибутку у підприємств виникає необхідність вирішення багатьох питань, пов'язаних з формуванням прибутку, визначенням його джерел, пошуку резервів його зростання, визначення напрямів його використання, з метою розвитку підприємства, нарощуванням його майна та власного капіталу.

Вирішення всіх цих питань обумовлює актуальність вибраної теми роботи.

Мета роботи полягає у розробці ефективних заходів щодо підвищення прибутку підприємства ДП МТП «Южний» при здійсненні його планування.

У відповідності з метою потрібно розв'язати такі основні *завдання*:

- Визначити сутність прибутку, охарактеризувати його основні види та функції;
- Дослідити процеси формування та використання прибутку на підприємстві;
- Вивчити основні аспекти планування як системи управління прибутком на підприємстві;
- Дати характеристику портовій галузі України;
- Охарактеризувати діяльність підприємства ДП МТП «Южний», проаналізувати основні техніко-економічні показники, що відображають результати його діяльності;
- Провести факторний аналіз прибутку підприємства ДП МТП «Южний»;
- Вивчити систему планування прибутку на підприємстві ДП МТП «Южний»;
- Розробити конкретні заходи з підвищення прибутку на підприємстві та розрахувати їх ефективність.

Об'єктом дослідження є процеси планування прибутку на підприємстві ДП МТП «Южний». *Предметом дослідження* є теоретичні, методичні та прикладні аспекти планування прибутку підприємства.

Методи дослідження. Основними методами, які використовувались у роботі – методи порівняння, логічного узагальнення, наукових абстракцій, аналізу, синтезу; та спеціальні – математико-статистичні методи, зокрема методи факторного аналізу.

Інформаційною базою для дослідження є теоретичні, законодавчі та нормативно-правові джерела з питань формування, розподілу та використання прибутку підприємств; річна фінансова звітність ДП МТП «Южний» (форма №1 (баланс), форма №2 (звіт про фінансові результати підприємства)).

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Планування

прибутку підприємства // Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. – 2017. - № 27. - С. 170-172.

Наукова новизна роботи полягає в теоретичному узагальненні системи планування прибутку підприємства та розробці прикладних заходів з підвищення прибутку ДП МТП «Южний».

Практичне значення результатів може бути використане в діяльності ДП МТП «Южний» для підвищення фінансових результатів та ефективності роботи підприємства в цілому.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування) та 1 додатку. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінці. Робота містить 11 таблиць, 4 рисунки.

ВИСНОВКИ

Планування прибутку є запорукою підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому. Від досягнення запланованого рівня фінансових результатів залежить забезпеченість основної діяльності підприємства грошовими ресурсами, а також його соціальний розвиток та матеріальний добробут працівників.

За результатами проведеного в кваліфікаційній роботі дослідження можна сформулювати наступні висновки:

1. Визначено сутність прибутку, який являє собою складову частину доходу, яка залишається після відшкодування всіх витрат підприємства. Прибуток відображає величину перевищення надходжень над витратами, і є показником результативності діяльності підприємства. Охарактеризовано основні види прибутку за декількома ознаками, серед яких, за джерелами формування, за видами діяльності, за складовими елементами та ін. Крім того, визначено основні функції прибутку.
2. Досліджено процеси формування та використання прибутку на підприємстві. З'ясовано, за рахунок яких доходів та витрат формується прибуток. Окреслено основні напрямки розподілу прибутку.
3. Визначено основні аспекти планування на підприємстві, яке займає провідне місце у системі управління та є першою функцією менеджменту. Розглянуті основні методи планування, їх переваги та недоліки.
4. Охарактеризовано основні тенденції портової галузі України, зокрема, обсяги переробки вантажів морськими портами. На основі узагальнення думок експертів, окреслено основні проблеми портової галузі України, які стримують приток інвестицій у неї.
5. Охарактеризовано діяльність підприємства ДП МТП «Южний», яке спеціалізується на вантажно-розвантажувальних роботах, складських та допоміжних роботах та переробці різних видів вантажів. Проаналізовано основні техніко-економічні показники, що відображають результати

діяльності ДП МТП «Южний». Зокрема, фінансові результати підприємства мають загальну тенденцію до зростання.

6. Проведено факторний аналіз прибутку підприємства ДП МТП «Южний». Для виявлення факторів, які найбільшою мірою впливають на зміну прибутку у 2016 році, було побудовано п'ятифакторну модель прибутку від реалізації. Досліджено напрямок впливу зміни показників у моделі на результативний показник за допомогою методу ланцюгових підстановок та виявлення ізольованого впливу факторів.
7. Вивчено систему планування прибутку на підприємстві ДП МТП «Южний». Виявлено, що досліджуване підприємство планує свою діяльність, ґрунтуючись на розробленій місії та стратегічних напрямках. На підприємстві розробляються як довгострокові плани (Стратегічний план до 2022 року та Інвестиційний план), так і оперативні та поточні плани. Процес планування прибутку порту здійснюється в розрізі розробки Фінансового плану.
8. Розроблено конкретні заходи з підвищення прибутку на підприємстві та розрахувати їх ефективність, а саме: реалізація проекту з днопоглиблення морського підхідного каналу та внутрішніх водних підходів до причалів порту; розробка тарифної політики порту в національній валюті; проведення факторингових операцій з метою повернення довгострокової дебіторської заборгованості. Для кожного з заходів розраховано річний економічний ефект, коефіцієнт економічної ефективності та період окупності. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити основні фінансові результати роботи підприємства, а саме збільшити прибуток від операційної діяльності на 81981,5 тис. грн. або на 8,5 % та підвищити чистий прибуток підприємства на 78800 тис. грн. або на 10,1 %.

Таким чином, розроблені заходи з удосконалення логістичної діяльності підприємства ПАТ «Одескабель» дозволять підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Маркс К. Собрание сочинений. Т. 23. Ч.1 / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М.: Политиздат, 1978.
2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. 4-е изд. / Блауг М. – М.: дело, 1994. – 687 с.
3. Сэй Ж.-Б. Трактат по политической экономии / Ж.-Б. Сэй, Ф. Бастиа. – Экономические софизмы. Экономические гармонии. – М.: Дело, 2000. – 232 с.
4. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.
5. Петрович И.М. Економіка та фінанси підприємства: підручник / И. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів, 2014 . – 408 с.
6. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посібник / Бойчик І.М. – К.: Атіка, 2004. – 480с.
7. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / Г. Г. Кірейцев. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : ЦУЛ, 2002. – 495 с.
8. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С.Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Вища школа, 2002. – 543 с.
9. Біла О.Г. Фінанси підприємств : навч. посібник / О.Г. Біла. – Львів: Магнолія, 2009. – 383 с.
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 19. – 97 с.
11. Колчіна Н. В. Фінанси підприємства: підручник для вузів / під ред. проф. Н. В. Колчіной. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 513 с.
12. Шаповал В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник / Шаповал В. М. – К.: "Центр навчальної літератури", 2004. – 286 с.

13. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посібник / Бойчик І.М. – К.: Атіка, 2004. – 480с.
14. Мурашко О.В. Формування і розподіл прибутку на підприємстві [Електронний ресурс] / О. В. Мурашко, В. В. Думенков. // Науковий вісник УМО. Серія : Економіка та управління. – 2016. – Вип. 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvumo_2016_1_4
15. Онисько С. М. Фінанси підприємств: Підручник для студентів вищих закладів освіти / Онисько С. М., Марич П. М.. – Львів.: „Магнолія Плюс”, 2006. – 367 с.
16. Гетьман О. О. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Гетьман О. О., Шаповал В. М. – Київ, Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.
17. Шваб Л. І. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Шваб Л. І. – К. : Каравела, 2007. – 584 с.
18. Доходи і витрати в бухгалтерському обліку підприємства: Практичне керівництво [Електронний ресурс] // Баланс-Клуб, 2015. – Режим доступу: <https://balance.ua/files/products/CNkEMeCiT9KrjNu8lFmu/biblioteka.../pdf>
19. Бердар М. М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. / Бердар М. М. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
20. Михайличенко К.М. Розвиток портової діяльності в контексті забезпечення національних інтересів України [Електронний ресурс] / Михайличенко К.М. // Стратегічні пріоритети. – 2016. - № 1 (38). – С. 124 – 136. – Режим доступу: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/14-1474017615.pdf>
21. Адміністрація морських портів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uspa.gov.ua>
22. Загальна інформація про ДП «МТП «Південний» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.port-yuzhny.ua>
23. Осипов В.И. Экономика предприятия / В.И. Осипов. – Одесса: «Маяк», 2005. – 720 с.

24. Планирование прибыли и порядок ее распределения на предприятиях с различными формами организации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.grandars.ru/college/ekonomika-firmy/planirovanie-pribyli.html>
25. Осипов В. И. Методы факторного анализа и планирования в промышленности : учеб. пособ. / Осипов В. И. – К. : УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. – 212 с.
26. Програма розвитку ДП МТП «Южний» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.port-yuzhny.com.ua/programma-razvitiya>
27. Фінансовий план державного підприємства «Морський торговельний порт «Южний» на 2017 рік [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://mtu.gov.ua/news/28917.html>
28. Порт «Южний» оголошує тендер на днопоглиблювальні роботи [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://agravery.com/uk/posts/show/port-uznij-ogolosue-tender-na-dnopoglibluvalni-roboti>
29. Інвестиційний план державного підприємства «Морський торговельний порт «Южний» на 2018-2022 роки [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.port-yuzhny.com.ua/doc/pg3.pdf>
30. Факторинг // Банк «Південний» : [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bank.com.ua/ru/msb/finance/factoring/>
31. Орехова А.І. Економічна сутність категорії прибуток / Орехова А.І., Костюченко А.І. // Інноваційна економіка. – 2013. - № 7 (45). – С. 313 – 316.
32. Біліченко О.С. Шляхи максимізації прибутку підприємств / Біліченко О.С. // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2015. – Вип. 2. Том 1. – С. 75 – 84.
33. Стаднюк Т. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств / Стаднюк Т. // Економічний часопис

- Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 1. – С. 127 – 132.
34. Ігнатишин М.В. Аналіз динаміки прибутку підприємства методом математичної статистики / Ігнатишин М.В., Ігнатишин М.І. // Економічний форум. – 2016. - № 1. – С. 146- 154.
35. Грознецька Л. Прибуток суб'єктів господарювання – важлива категорія ринкової економіки / Грознецька Л., Мисенко К. // Збірник наукових праць ДЕГУТ. Серія «Економіка і управління». – 2016. – Вип. 35. – С. 174 – 181.
36. Кравченко О.О. Прогнозування прибутку підприємства в умовах нестабільної економіки / Кравченко О.О., Кутя Н. // Международный научный журнал «Интернаука». Серия: «Экономические науки». – 2017. - № 1 (1). – С. 7-11.
37. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом / И. Т. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 384 с.
38. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – М.: Ника-Центр, Эльга, 2008. – 512 с.
39. Ковалев В. В. Управление денежными потоками, прибылью и рентабельностью / В. В. Ковалев. – М.: Проспект, 2008. – 336 с.
40. Блажко Г.В. Детермінанти впливу на податок та їх оцінка / Блажко Г.В. // Международный научный журнал «Интернаука». Серия: «Экономические науки». – 2017. - № 3 (25), 1 т. – С. 22-25.
41. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
42. Сторожук О. В. Податок на прибуток підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід / О. В. Сторожук, Ю. В. Панура // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2013. - № 3. – С. 191–196.

- 43.Євтушевська О.О. Особливості визначення податку на прибуток згідно з Податковим кодексом України / Євтушевська О.О. // Економіка харчової промисловості. – 2012. - № 1 (13). – С. 32-34.
- 44.П(С)БО 31 «Фінансові витрати», затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- 45.Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
- 46.Бондаренко Н.М. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства / Н.М. Бондаренко, Т.І. Ковальчук // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2014. – Вип. 8 (4). – С. 75-81.
- 47.Фецович Т. Р. Формування фінансових результатів підприємств / Т.Р. Фецович // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. - № 6. – С. 405 – 410.
- 48.Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. ...канд. екон. наук: 08.00.04 / О.О. Вороніна. – Х., 2009. – 25 с.
- 49.Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, С.Л. Береза. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 672 с.
- 50.Ануфрієв В.Е. Учет формирования финансового результата и распределения прибыли организации [Електронний ресурс] / В.Е. Ануфрієв. – Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/bux/140627>
- 51.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 « Загальні вимоги до фінансової звітності»: від 7 лютого 2013р. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>